

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 413.

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-čekovni
račun 10.603.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/2 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—. Mali oglasi
vsaka beseda Din 1.20.

Tyrš in sokolstvo.

Dr. Miroslav Tyrš, rojen 17. septembra 1822 v Dečinu ob Labi, umrl 8. avgusta 1884 v reki Aachi na Tirolskem, je ustanovitelj čehoslovaškega sokolstva in oče sokolstva vobče. O njem je prvi podstarosta Sokola kraljevine Jugoslavije Engelbert Gangl na sokolski proslavi čehoslovaškega narodnega praznika 26. oktobra po poročilu »Jutra« z dne 28. oktobra t. l. rekel to-le: »V kratkem bo poteklo 70 let, odkar so bile sklenjene bratske vezi med obema narodoma. To se je zgodilo, ko je naš veliki učitelj Tyrš vžgal v duši svojega naroda prvo iskro veličastne sokolske ideje, ki je hitro našla pot preko tuje in sovražne dežele semkaj k nam na slovanski jug in je združila srce s srcem ter približala dušo duši. Odtlej obstoja naše sokolsko bratstvo, ki se je z vedno večjim upoznavanjem uvrščevalo iz leta v leto.«

»Jutra« z dne 18. oktobra t. l. poroča o delovanju sokolskega okrožja v Konjicah ter dostavlja: »Tyrševa misel se tako polagoma, a nevzdržno vedno bolj sili v najskrajnejša naselja Pohorja.« »Mariborski Večernik« z dne 17. novembra t. l. poroča pod naslovom »Svita se« o ustanovitvi »nove sokolske postojanke« pri Sv. Jakobu v Slov. goricah ter zaključuje: »Sedaj pa v duhu Tyrševih idej krepko naprejš!« — »Slovenec« z dne 16. novembra t. l. objavlja sledeče: »V pojasnilo vsem, ki mislijo pristopiti k Sokolu, priobčujemo dopis, ki ga je prejel gospod, kateri je prijavil svoj pristop Sokolskemu društvu v svojem kraju. Dopis se glasi: »Na Vašo prijavo, da želite pristopiti kot član podpisanega društva, se Vam priobči sledeče: 1. Prijavo za pristop je treba izvršiti na za to predpisanih prijavnih, ki jih dobite na zahtevo pri društvenem tajniku. 2. Prijavljenec mora prebiti šestmesečno preizkusno dobo, nakar se sprejme s tozadevnim odborovim sklepom. 3. Sokol je idejna organizacija. Vsled tega more postati član le tisti, ki vstopi prostovoljno brez pričakovanja kake osebnosti ali brez strahu pred kako osebno škodo in ki priznava in izpoveduje Tyršovo sokolsko ideologijo ter miselnost Na njo mora tudi formalno priseči. 4. O vseh drugih obveznostih člana se blagovolite poučiti iz »Statuta Sokola Kraljevine Jugoslavije«, o

Tyrševi ideologiji pa iz tozadevne literature. Zdravok«

O Tyrševih idejah je objavil »Slov. Tednik«, ki izhaja v mestu Buenos Aires v Argentini (v južni Ameriki) ter je vnet pristaš sokolskih idej, celo vrsto člankov. O stališču Tyrševoga sokolstva do vere je zapisal v svoji številki od 30. avgusta t. l. med drugimi te besede: »Kakor ima sokolska organizacija natančno opredeljeno stališče napram politiki, tako zavzema tudi jasno stališče napram veri in sicer: sokolstvo spoštuje vsako versko prepričanje. So pa ljudje na svetu, ki iz teh ali onih namenov hujskajo ljudstvo proti sokolstvu, češ, da je proti veri. Kaj rado in premnogokrat se zamenja verba s klerikalizmom, ki pa ni nič drugega, kakor politična stranka, kot vse druge. Vera pa je čustveno razmerje posameznika do Boga in ostalih ljudi. Sokolstvo je glede verstva na stališču, da je vera najintimnejši in najsvetejši del notranjega življenja vsakega posameznika. Ta bistveni del človeka sokolstvo ceni in spoštuje. Sokolstvo obsoja vsako zlorabo tega plemenitega čustva v katerekoli namene, ravnotako kakor obsoja zlorabo drugačnih idej in organizacij za uveljavljanje moči kateregakoli verstva. Sokolstvo je radi tega proti klerikalizmu.«

O krščanstvu in klerikalizmu smo razpravljali v uvodnem članku prejšnje številke »Slov. Gospodarja«. Kdor se hoče o tem poučiti, naj ta članek zopet prečita.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Gospodarska kriza v Italiji narašča v toliki meri, da se je bojijo že tudi pri fašistični vladni mizi. Ker izkazuje državni proračun v prvem četrtletju 729 milijonov primanjkljaja, je znižala vlada z ozirom na dejstvo, da so že tudi plače delavstvu vseh slojev v zadnjem času znatno zmanjšane, od 1. decembra naprej vsem državnim nameščencem plače za 12 odstotkov. — V Italiji so določili vojaško službeno dobo na 18 mesecev in upeljali vojaške pri-

pravljalne tečaje. Dolžnost obiskovanja vojaških pripravljalnih tečajev zadeva brez izjeme vse one, ki so izpolnili 18. leto svoje starosti. Namen tega zakona je, preskrbeti vojaštvu, mornarici in zrakovlovstvu že prej izobražene rekrute. Vojaške pripravljalne tečaje morajo pripraviti občine. Ker se v Italiji doseže polnoletnost še le z 21. letom, so starši ali varuhi pod denarno kaznijo dolžni, prijaviti svoje sinove ali varovance, da se vpišejo v sezname teh tečajev. Vojaška predizobrazba je na splošno v rokah fašističnih miličnih zvez, kjer pa teh ni, se poveri ta naloga fašističnim mladinskim zvezam. Ta predvojaška izobrazba se bo vršila v dveh tečajih, ki bosta trajala po pol leta in se bosta vršila glavno ob nedeljah in praznikih. Kdor pripada fašistični zvezi, ni dolžan obiskovati teh pripravljalnih tečajev. Če se nahajajo oni, ki so dolžni obiskovati te pripravljalne tečaje, v službi kot na meščenci, so njihovi delodajalci pod kaznijo dolžni, dati jim potrebni čas za to vojaško pripravo. 18mesečna vojaška služba se lahko skrajša za one, ki so se v predvojaški službi izobrazili, v posebnih primerih na 12, 6 ali 3 mesece.

Razmere na Poljskem po volitvah. Pri zadnjih poljskih parlamentarnih volitvah so izgubile narodne manjšine 60 odstotkov glasov. Zidje so glasovali po največ za listo maršala Pilsudskega, ki je potolkla tudi levičarske stranke na polovico mandatov. Časopisje naglašja dejstvo, da bo prišlo pri novi povolitveni vladi do sodelovanja vladnega bloka z desničarji. Zadnje volitve so dale Pilsudskemu toliko večino, da bo novi parlament sposoben za delo. — Poljska je dobila posojilo z ozirom na podaljšanje švedskega monopola za prodajo vžgalic na Poljskem v resničnem znesku 30 milijonov dolarjev po 7 odstotkih. Pogodbo glede posojila še mora potrditi parlament.

Na Španskem doživljajo v zadnjem času po večjih mestih splošne stavke, ki so prav resnega značaja in usmerjene v republikanskem smislu. Španski republikanizem je prepleškan z ozirom na stavke s komunističnimi barvami.

Na indijskih posvetovanjih, ki se vršijo v Londonu, zahtevajo vsi zastopniki indijskega naroda za Indijo položaj dominijona po vzgledu Avstralije, Kanade itd.